

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **I. P.**, zastoupený advokátem Mgr. Janem Lipavským se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2005, sp. zn. 46 Az 19/2005,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

II. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR (dále jen „žalovaný“) ze dne 5. 4. 2005, č. j. OAM-9617/VL-20-JE01-2001, kterým mu nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), když namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení; vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, nemá oporu ve spisech; a nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů a v jiné vadě řízení před soudem.

Stěžovatel nejprve tvrdí, že krajský soud nesprávně posoudil možnost udělení humanitárního azylu. Z výrazu „lze“ v ustanovení § 14 zákona o azylu nelze podle stěžovatele dovozovat, že udělení humanitárního azylu závisí na svévolném posouzení a rozhodnutí žalovaného. Při existenci důvodů hodných zvláštního zřetele naopak humanitární azyl být udělen musí, takovým důvodem přitom určitě je i skutečnost, že má stěžovatel na území ČR družku, se kterou hodlá založit rodinu. Žalovaný navíc své rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu nedostatečně odůvodnil, když na nutnosti skutečně důkladného odůvodnění nemůže nic změnit fakt, že se udělení humanitárního azylu řídí správním uvážením žalovaného. Stěžovatel v tomto bodě odkazuje také na nález Ústavního soudu ČR uveřejněný pod č. 153/2004 Sb. a na judikaturu související. Pokud žalovaný důkladně nezkoumal, zda lze azyl z humanitárních důvodů udělit, či nikoliv, porušil ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, a nepostupoval v duchu zásady „dobré správy“.

Za druhé stěžovatel tvrdí, že napadené správní rozhodnutí nemá náležitosti stanovené v § 47 odst. 5 zák. č. 71/1967 Sb., správního řádu, neboť toto rozhodnutí žalovaného není podepsáno oprávněnou osobou a nemůže tedy mít dle stěžovatele účinky správního rozhodnutí. Stěžovatel se domnívá, že rozhodnutí bylo vyhotoveno osobou uvedenou v kolonce „za správnost“, a to nikoliv v Praze, jak je uvedeno v rozhodnutí, ale v příslušném azylovém středisku, aniž by bylo mezitím zasláno do Prahy, aby je svým podpisem stvrdil PhDr. T. H., coby ředitel odboru azylové a migrační politiky. Stěžovatel toto tvrzení dokládá příliš malým časovým odstupem, znemožňujícím odeslání rozhodnutí do Prahy a zpět. I kdyby tato domněnka nebyla pravdivá, jistě nemohlo být rozhodnutí žalovaného opatřené originálním podpisem oprávněné osoby součástí správního spisu v době, kdy byl opis rozhodnutí vydán stěžovateli, když správní spis byl v té době nikoliv v Praze, ale v příslušném azylovém táboře. Toto správní rozhodnutí proto bylo nezákonné, resp. nicotné, když o jeho obsahu neměla v době jeho předání povědomost osoba oprávněná k jeho vydání. Pokud se s ním seznámila až následně, nemohlo to nicotnost rozhodnutí zhojit. Podle stěžovatele se tak v tomto případě dokonce nemůže vůbec jednat o rozhodnutí, nýbrž zakládá tato vada nicotnost tohoto správního aktu, již je povinen soud řešit i bez návrhu účastníka, v čemž stěžovatel odkazuje i na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Závěrem pak zmiňuje, že se ze strany žalovaného jedná o vadu opakovanou, což vede i k tomu, že ČR není v očích cizinců ani vlastních občanů vnímána jako právní stát.

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, neboť vycestování z území ČR by pro něj bylo nepřiměřeným zásahem do jeho osobních poměrů.

Žalovaný ve svém vyjádření především odkazuje na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi učiněné stěžovatelem v průběhu řízení, a uvádí, že jeho rozhodnutí ve věci azylu i následný rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. K udělování humanitárního azylu připomíná, že je v jeho diskreční pravomoci, přičemž musí být pro jeho udělení shledán důvod hodný zvláštního zřetele. Žalovaný však takový důvod v průběhu řízení nezjistil. V otázce namítané absence podpisu oprávněné osoby žalovaný odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2004, sp. zn. 2 Azs 64/2003. Z těchto důvodů žalovaný navrhuje, aby byla kasační stížnost Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 27. 9. 2001 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že měl stěžovatel v Moldavsku špatně placenou

práci, přijel proto za prací do ČR. Našel zde i přítelkyni a chtěl se oženit. Toto řízení bylo zastaveno rozhodnutím žalovaného ze dne 17. 1. 2003, č. j. OAM-9617/VL-20-P16-2001, neboť se stěžovatel nedostavoval k pohovoru. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, které vyhověl Krajský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 19. 12. 2003, sp. zn. 47 Az 432/2003, jímž rozhodnutí žalovaného zrušil pro vady řízení a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

V něm byl proveden pohovor k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu, a to dne 22. 3. 2005. V tomto pohovoru stěžovatel uvedl, že pracoval jako řidič trolejbusu v K., ale chtěl trochu poznat svět a vydělat si peníze, proto odjel do ČR, kde pracoval nejprve pro agenturu, která mu však za práci nezaplatila, poté pracoval nelegálně v M., zvykl si zde a domů se po smrti matky a poté, co zde našel přítelkyni, nechce vrátet.

Žalovaný se rozhodl azyl neudělit, a to svým rozhodnutím ze dne 5. 4. 2005, v němž shledal, že důvodem stěžovatelovy žádosti o azyl byla snaha legalizovat si pobyt v ČR a že svou vlast opustil kvůli pracovní příležitosti, aniž by měl v zemi původu jiné problémy. Šlo tedy o účelovou žádost o azyl, kterou nebylo možno podřadit žádnému z taxativně vyjmenovaných důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Stěžovatel měl využít institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Žalovaný neshledal ani důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, ani žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle jeho § 14, přičemž vyšel z údajů sdělených stěžovatelem. Po posouzení situace ve stěžovatelově zemi původu konečně negativně posoudil i existenci překážek vycestování.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Praze. Tuto žalobu opřel o tvrzení, že mu měl být udělen humanitární azyl, neboť pobývá v ČR již dlouhou dobu, snaží se vybudovat zde zázemí, zatímco v zemi původu již nemá odpovídající zázemí, rodinné a sociální vazby, a není proto pro něj možné se do vlasti vrátit.

Krajský soud v Praze tuto žalobu zamítl svým výše označeným rozsudkem. V tomto zamítavém rozsudku krajský soud shledal, že ze stěžovatelovy výpovědi nevyplývá, že by u něj byly dány důvody hodné zvláštního zřetele, vzhledem k jeho věku a dobrému zdravotnímu stavu, jak plyne z jeho žádosti o azyl. Připomněl navíc, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a je věcí volné úvahy správního orgánu. Přitom toto rozhodnutí podléhá soudnímu přezkumu jen z toho hlediska, zda závěr správního orgánu vychází z dostatečných podkladů a je logicky správný. Přitom podle soudu byly osobní poměry stěžovatele zjištěny žalovaným dostatečně a závěr žalovaného, že stěžovateli nelze udělit humanitární azyl, není se shromážděnými podklady v rozporu. Z těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpení podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpení pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě

proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Svou prvou kasační námitkou stěžovatel protestuje proti tomu, že žalovaný nesprávně posoudil otázku udělení humanitárního azylu. V této otázce je třeba nejprve odkázat na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkouvává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Míra správního uvážení správního orgánu, o níž hovoří stěžovatel, je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, pak Nejvyšší správní soud doplnil: *„Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdosti; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory - ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“*

Ve stěžovatelově případě je třeba pohledem výše citované judikatury konstatovat, že odůvodnění správního rozhodnutí v otázce humanitárního azylu je sice stručné, ale dostatečné, když z něj dostatečně plyne, že žalovaný vycházel z údajů poskytnutých stěžovatelem a že z nich nevyplývá, že by u něj byly dány důvody hodné zvláštního zřetele. Tento závěr přitom ani podle názoru zdejšího soudu není v rozporu s těmi skutečnostmi, které ze správního spisu a stěžovatelových vyjádření vyplývají. K otázce významu citových

vazeb v ČR pohledem ustanovení § 14 zákona o azylu se ostatně zdejší soud vyjádřil již ve svém rozsudku ze dne 24. 9. 2003, sp. zn. 7 Azs 3/2003: „*Samotná skutečnost, že žadatel o azyl má v úmyslu se v České republice oženit a založit zde rodinu, není bez dalších okolností hodných zvláštního zřetele důvodem pro udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“

Ve své druhé námitce stěžovatel tvrdí, že napadené rozhodnutí je nezákonné, resp. nicotné pro absenci podpisu oprávněné osoby. Tuto námitku je třeba posoudit pohledem § 47 odst. 5 zákona č. 71/1967 Sb., tedy tehdy účinného správního řádu (*pozn. soudu: s účinností od 1. 1. 2006 byl zrušen zákonem č. 500/2004 Sb.*), který požaduje, aby byl v písemném vyhotovení rozhodnutí uveden také orgán, který rozhodnutí vydal, přičemž toto rozhodnutí musí být opatřeno úředním razítkem a podepsáno s uvedením jména, příjmení a funkce oprávněné osoby. Soud po prozkoumání správního spisu zjistil, že stěžovatelovo tvrzení o absenci podpisu na rozhodnutí jemu doručeném se zakládá na pravdě, s touto skutečností ostatně nijak nepolemizuje ani žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti. Na posuzovaném rozhodnutí je opravdu uvedena pouze funkce a jméno PhDr. T. H. jako pověřené osoby, jeho funkce ředitele odboru azylové a migrační politiky a toto tištěné označení je překryto otiskem úředního razítka. Jediným podpisem na tomto rozhodnutí je nečitelný podpis za odrážkou „za správnost“.

Tuto skutkovou situaci je nutno posoudit pohledem setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu. Ten ve svém rozsudku ze dne 29. 1. 2004, sp. zn. 2 Azs 64/2003 (publ. pod č. 199/2004 Sb. NSS), na který správně odkazuje i žalovaný, v obdobné skutkové situaci uvedl: „*Není-li vyhotovení správního rozhodnutí, které je doručeno účastníkovi, opatřeno vlastnoručním podpisem oprávněné osoby, ale jen předtištěným jménem, příjmením a funkcí oprávněné osoby, úředním razítkem a doložkou „za správnost“ podepsanou osobou, která stejnopisy písemného vyhotovení pořídila, pak takový postup neodpovídá § 47 odst. 5 správního řádu. Za situace, kdy je součástí správního spisu vyhotovení rozhodnutí, které je podepsáno oprávněnou osobou a je i jinak bezvadné, nezakládá tato vada nicotnost rozhodnutí, neboť je zřejmé, že rozhodnutí skutečně vydala k tomu oprávněná osoba.*“

Nicotnost totiž způsobují typicky takové vady, které spočívají například v rozhodování absolutně nekompetentním orgánem (viz např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 3. 1995, sp. zn. 7 A 129/1994), rozhodování podle právního předpisu, který byl přede dnem rozhodnutí o odvolání bez náhrady zrušen (viz rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 8. 1994, sp. zn. 6 A 90/1993), či absolutní nedostatek zákonem předepsané formy (viz rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 2. 2000, sp. zn. 5 A 26/1999). Vadu vyskytnuvší se v nyní posuzovaném rozhodnutí ovšem nelze pokládat za natolik intenzivní, že by mohla založit nicotnost tohoto rozhodnutí. Za nicotné by toto rozhodnutí mohlo být považováno například tehdy, kdyby se posléze ukázalo, že absence podpisu oprávněné osoby odráží fakt, že toto rozhodnutí bylo vydáno bez vědomí této oprávněné osoby. Tak tomu ovšem v daném případě zjevně není, už proto, že oprávněná osoba vede další řízení v této věci a tedy se ke svému formálně ne zcela dokonalému rozhodnutí dále hlásí.

Z těchto důvodů lze konstatovat, že je zjevné, že napadené správní rozhodnutí bylo vydáno osobou k tomu příslušnou a že absencí jejího podpisu přímo na rozhodnutí doručeném stěžovateli nemohlo dojít k porušení jeho práv vedoucímu k jeho nezákonnosti, zvláště pak ne nicotnosti, jakkoliv je pravdou, že tento postup žalovaného nebyl formálně zcela *lege artis*. Není přitom úkolem zdejšího soudu, aby ověřoval pravdivost

či pravděpodobnost stěžovatelových dohadů ohledně interních procesních postupů žalovaného a způsobů, jakými spolu jednotlivé vnitřní části žalovaného jako správního orgánu komunikují a předávají si spisy. Z těchto důvodů nemůže ani tato druhá stěžovatelova stížnostní námitka obstát, zvláště za situace, kdy tuto svou námitku stěžovatel vůbec neuplatnil v řízení před krajským soudem a dopadá tak na ni ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., podle nějž kasační stížnost není přípustná mimo jiné tehdy, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění některého z namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení; nebyly shledány ani vady řízení před správním orgánem, kdy by pro tuto důvodně vytýkanou vadu krajský soud měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit; a nebyla shledána ani nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku krajského soudu pro nesrozumitelnost.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu